

Stimuleren van biodiversiteit in en om je bedrijf

Mirka Macel

22 januari 2026

Weerbare planten

Inhoud

1. Introductie
2. Weerbaar telen
3. Nuttige insecten
4. Biodiversiteit in de teelt

Dr. Mirka Macel

Sinds 2021 lector Weerbare Planten bij Aeres Hogeschool
Praktijkgericht onderzoek natuurlijke plantweerbaarheid

Belang biodiversiteit → Weerbaar telen

“Een sterke plant in een rijk ecosysteem is minder vatbaar voor ziekten en plagen”

Plantweerbaarheid

Drie geïntegreerde niveaus:

1. Plant zelf (planten die zichzelf verdedigen / robuust zijn tegen stress)

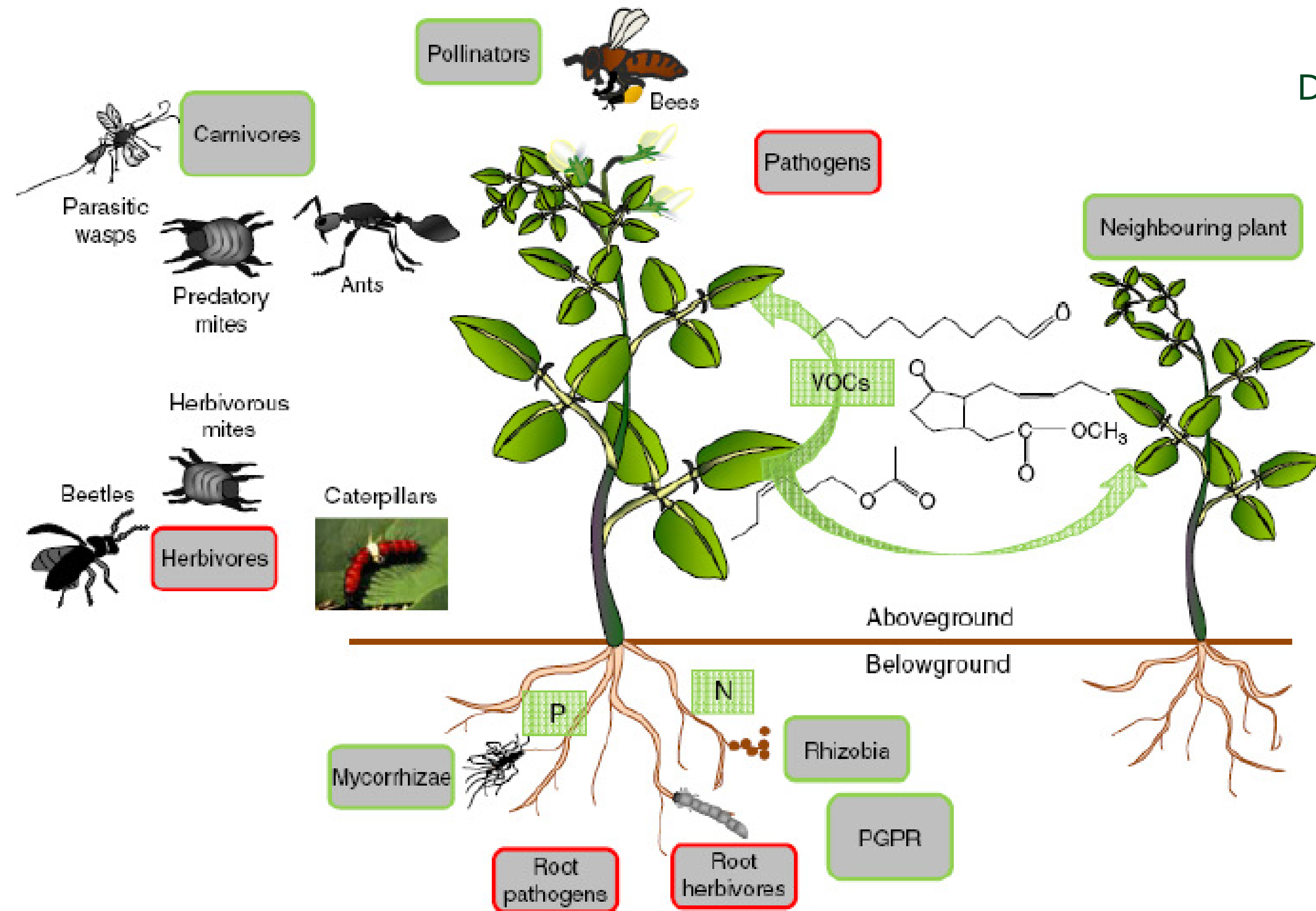
2. Directe omgeving (planten krijgen hulp van andere soorten om zich te verdedigen)

3. Eco-/teeltsysteem (teeltomstandigheden)

Welke ecologische interacties spelen een rol bij de weerbaarheid van een plant?

Tekening van een plant en de interacties (tweetallen, 10 min)

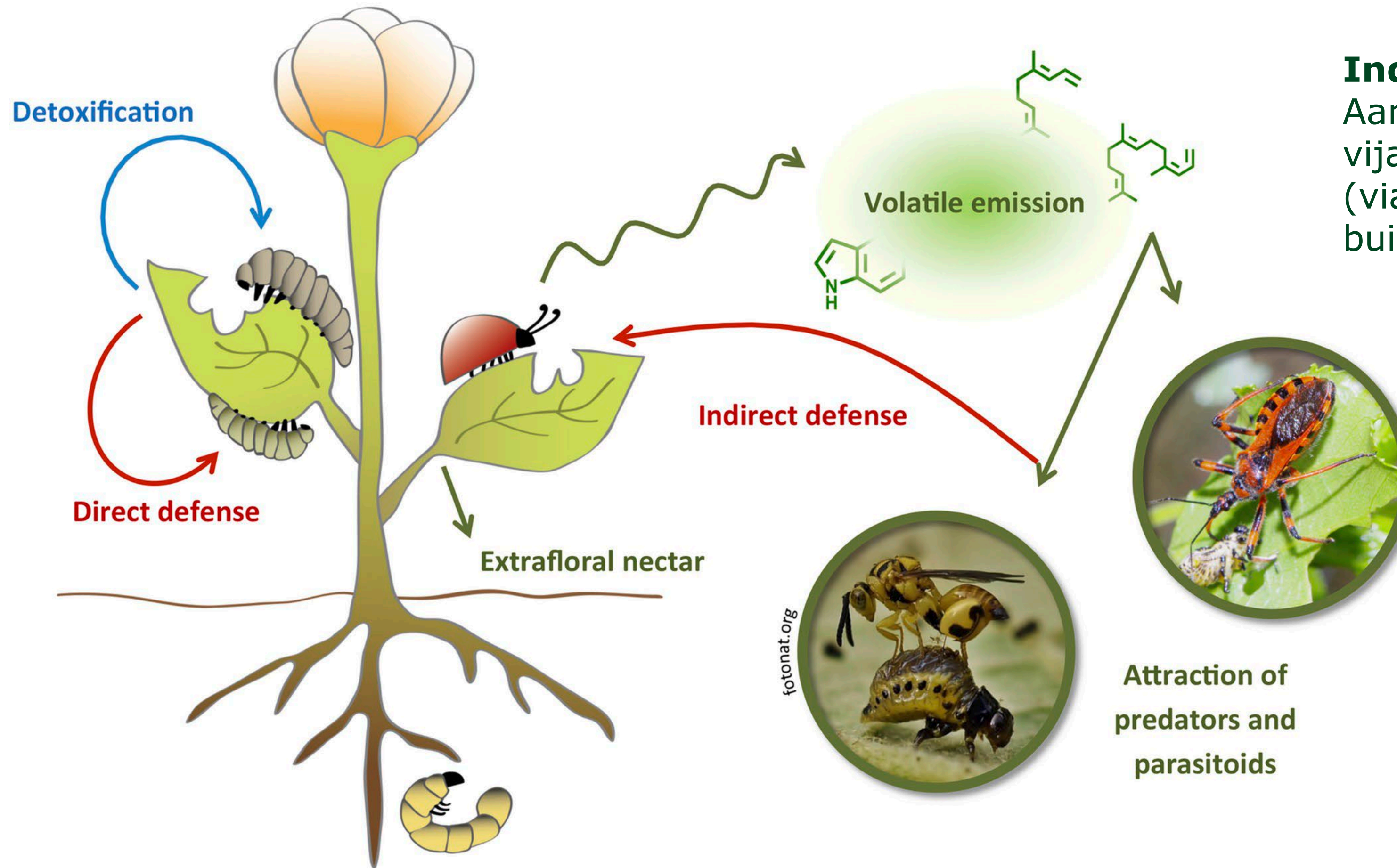
Ecologische interacties – alles is verbonden

Dynamisch systeem
altijd in beweging

Natuurlijke plantenafweer

Direct afweer:
-Inhoudsstoffen
(bijv. terpenen)
-Fysiek
(bijv. trichomen)

Indirecte afweer:
Aantrekken natuurlijke vijanden
(via vluchtige stoffen, buitenbloemige nectar)

Nuttige insecten – diverse natuurlijke vijanden

Spinachtigen:

Roofmijten (Mesostigmata)

Spinnen (Araneae)

Insecten:

Rooftrips (Thysanoptera)

Roofwantsen (Heteroptera)

Kortschildkevers (Coleoptera)

Lieveheersbeestjes (Coleoptera)

Sluipwespen (Hymenoptera)

Gaasvliegen (Neuroptera)

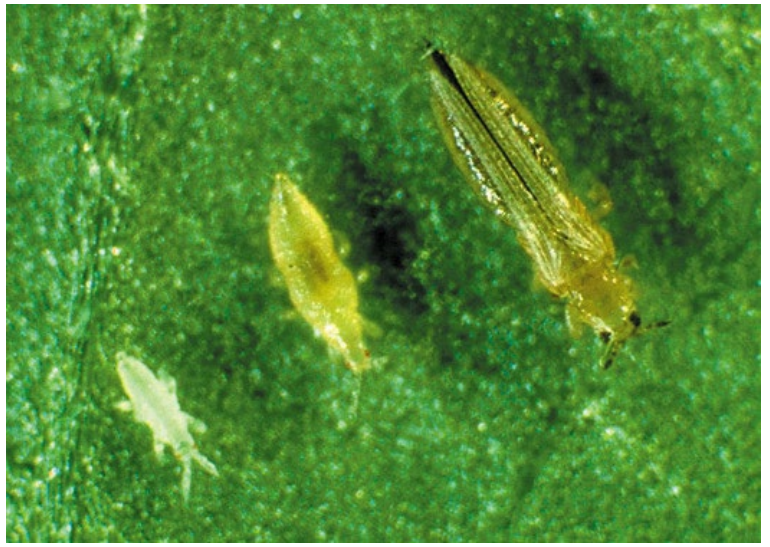
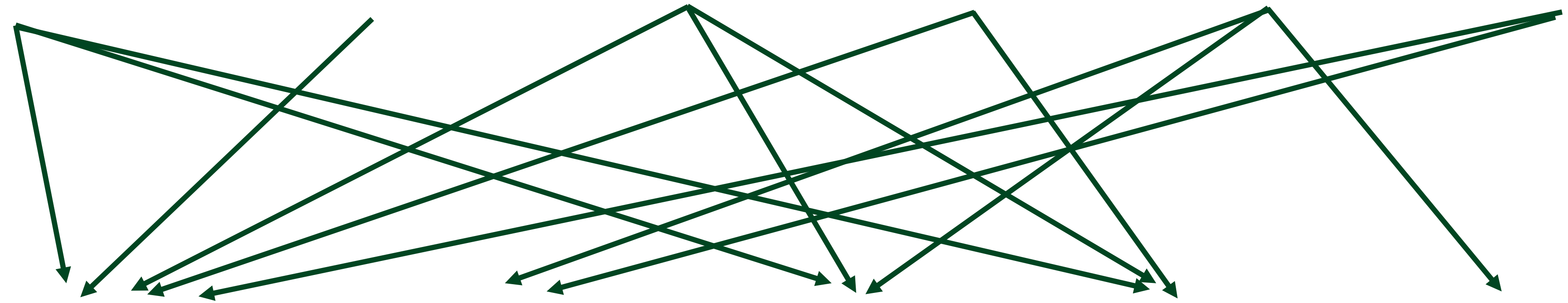
Zweefvliegen (Diptera)

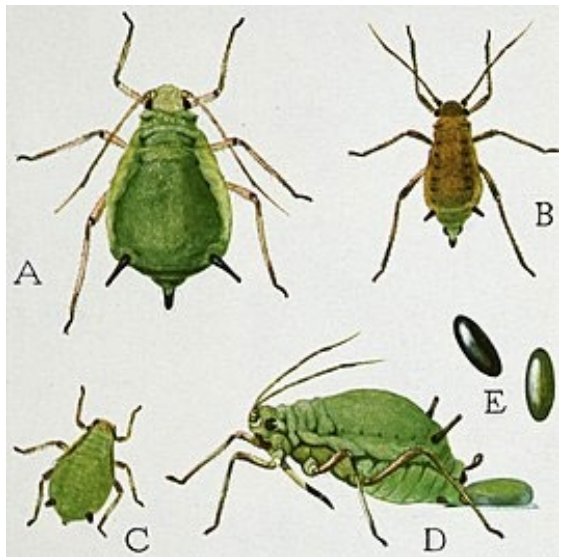
Overzicht plagen - vijanden

roofmijt rooftrips roofwants kortschildkever sluipwesp gaasvlieg

trips

bladluis

witte vlieg

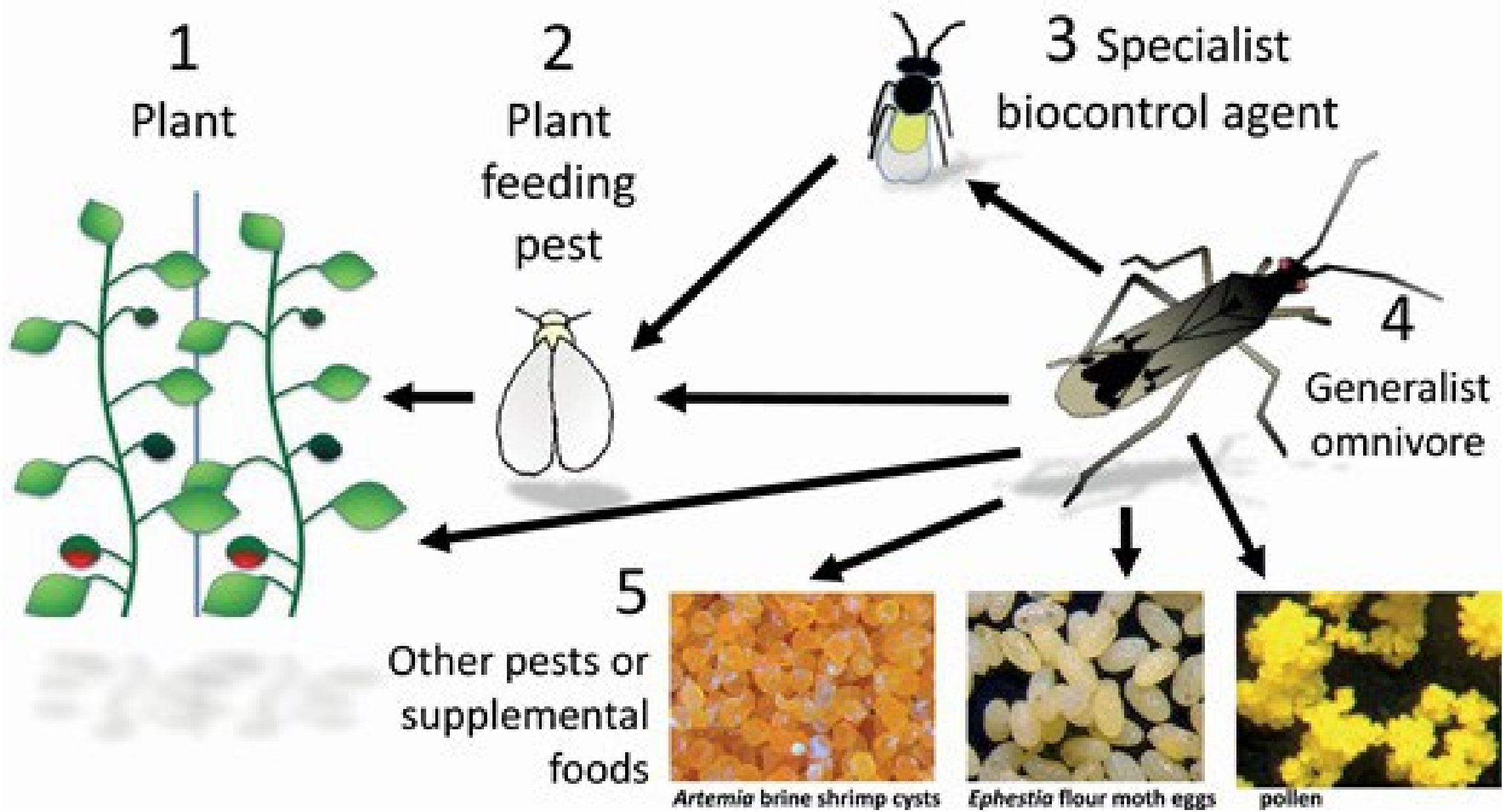

spintmijt

rups

Standing army

Stimuleren biologische controle open teelt?

- Bloemrijke akkerranden → aantrekken insecten, voedsel, schuilplaats
- Bankerplanten → huisvesting insecten, voedsel
- Heggen → schuilplaats, overwintering
- Strokenteelt → diversiteit aan insecten
- Stro → schuilplaats
- Minimale bodembewerking → gezond bodemleven inclusief insecten

Stimuleren biologische controle open teelt?

- Akkerranden
- **Bankerplanten**
- Heggen
- Strokenteelt
- Stro
- Minimale bodembewerking

Bankerplanten – huisvesting voor natuurlijke vijanden

Onderzoek bankerplanten in prei en ui tegen trips

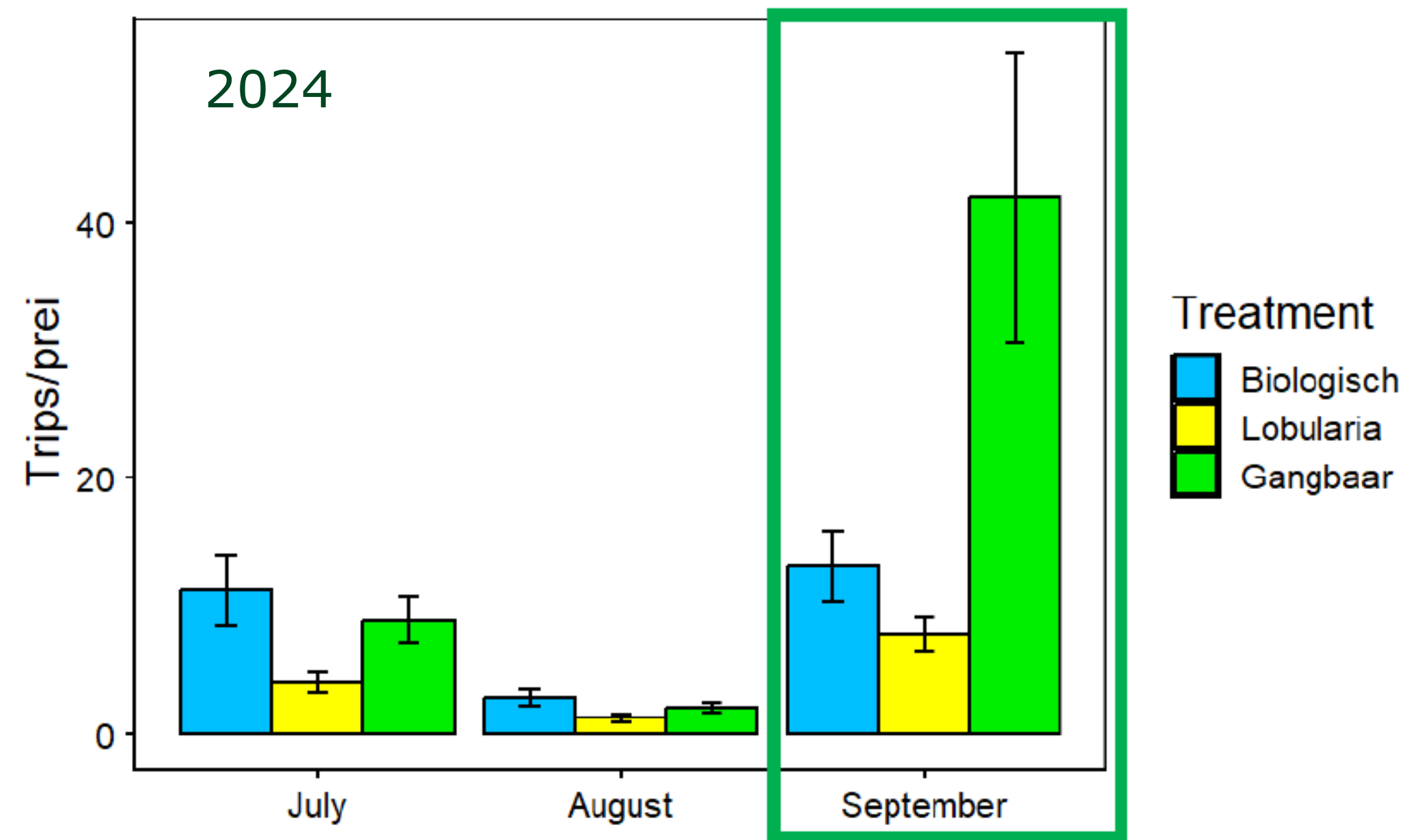
T.R.I.P.S. project <https://duurzameprei.nl/>

Lobularia maritima en uitzetten *Orius* roofwants in prei

Joos ten Thij en Elke Klein-Holkenborg (Leiden Universiteit)

Aantallen

Lobularia in ui op Aeres Farms – gangbare teelt

2024

2025

Proefopzet 2025

Aeres farms Dronten, kavel van 120m lang en 42m breed. 1 ui ras

Meerdere behandelingen:

- witte Lobularia
- paarse Lobularia
- controle

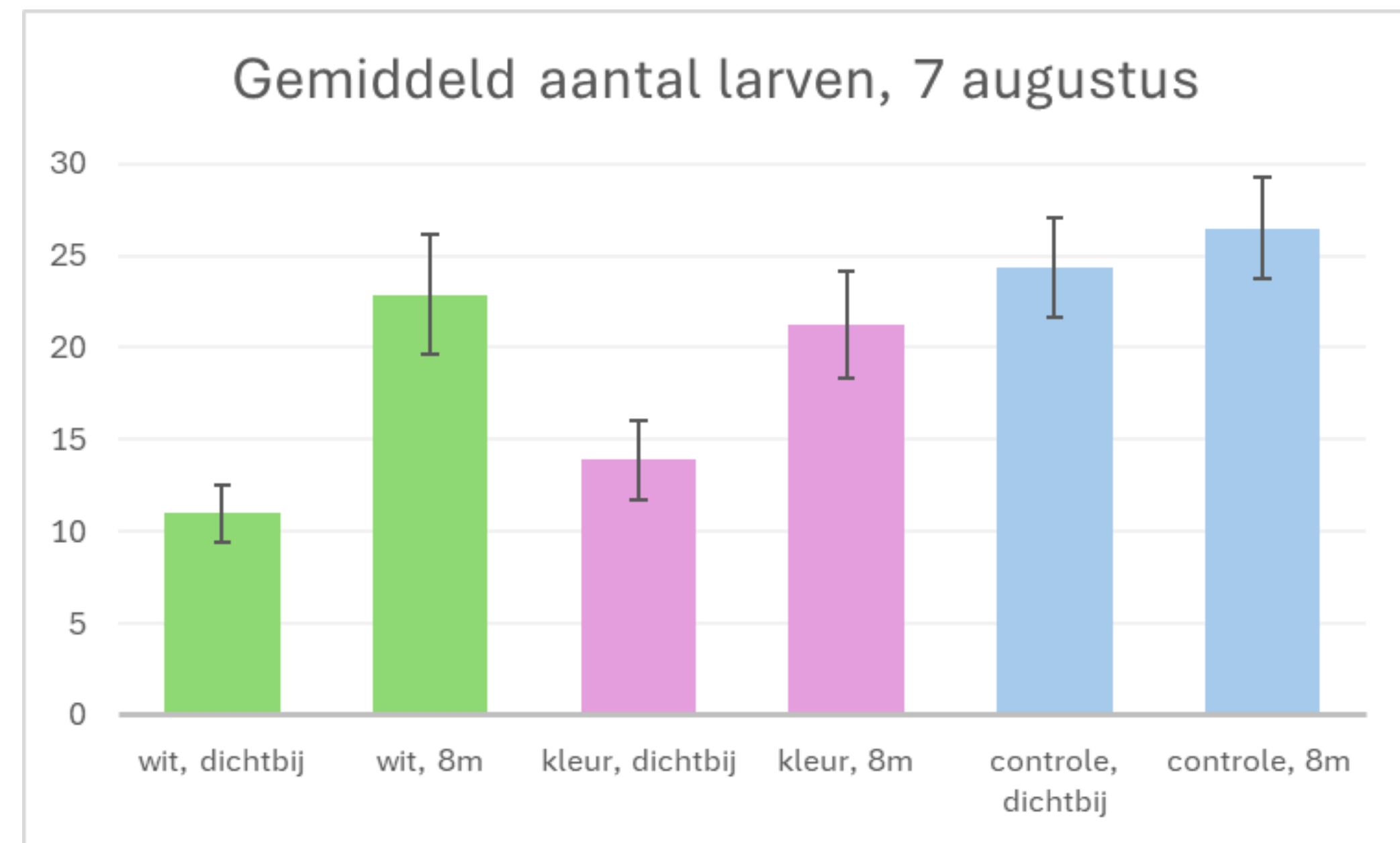
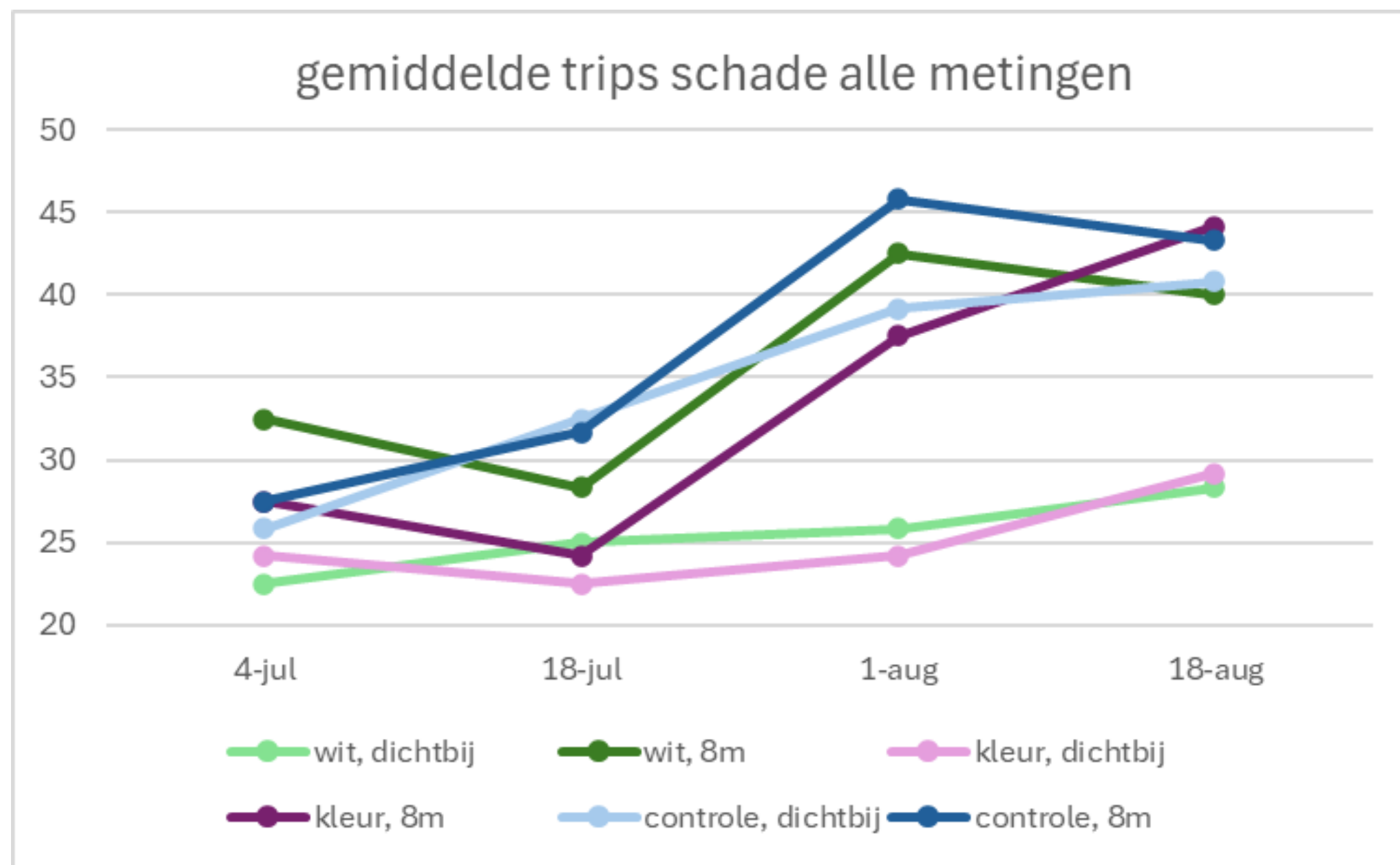
Geen Orius roofwantsen uitgezet

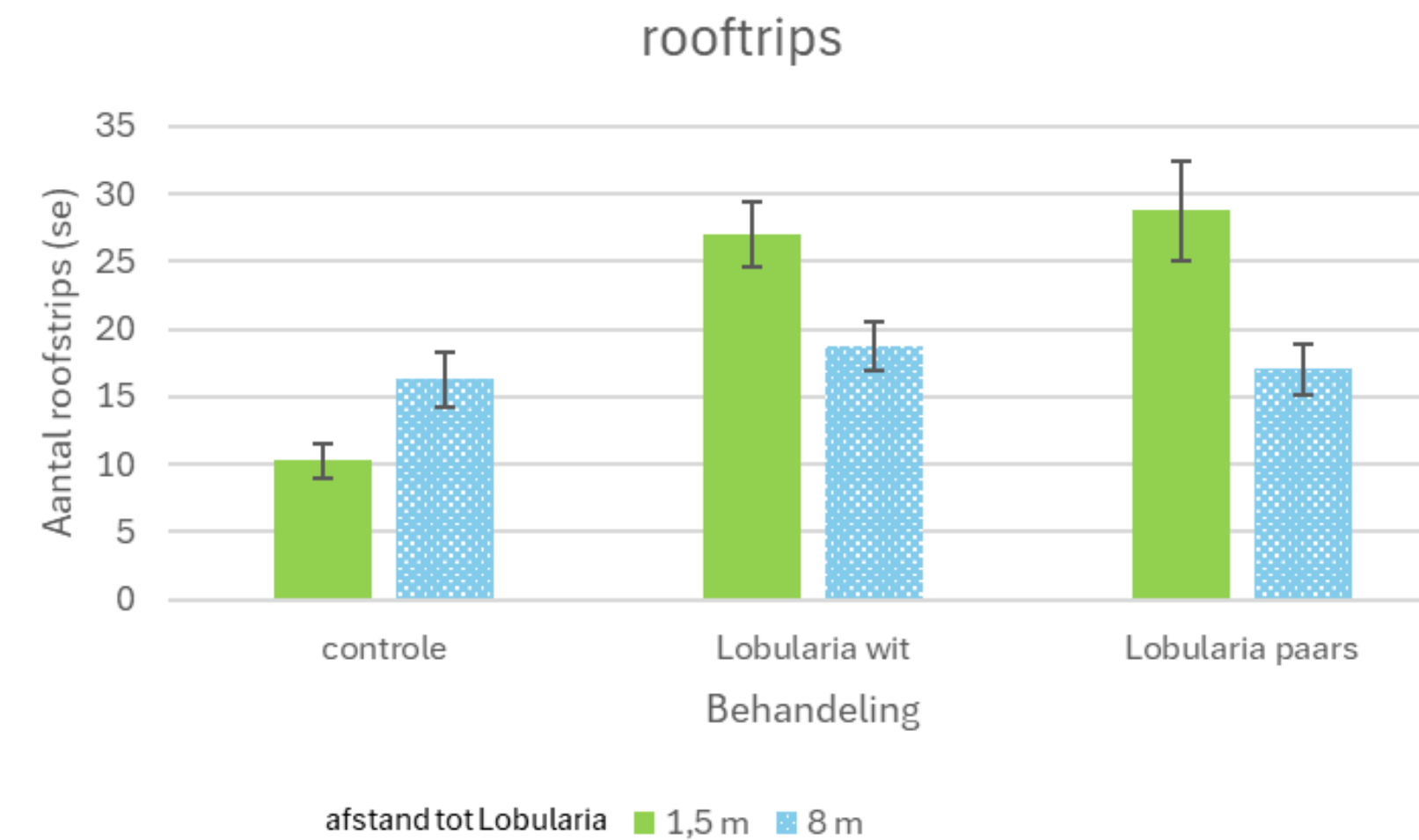
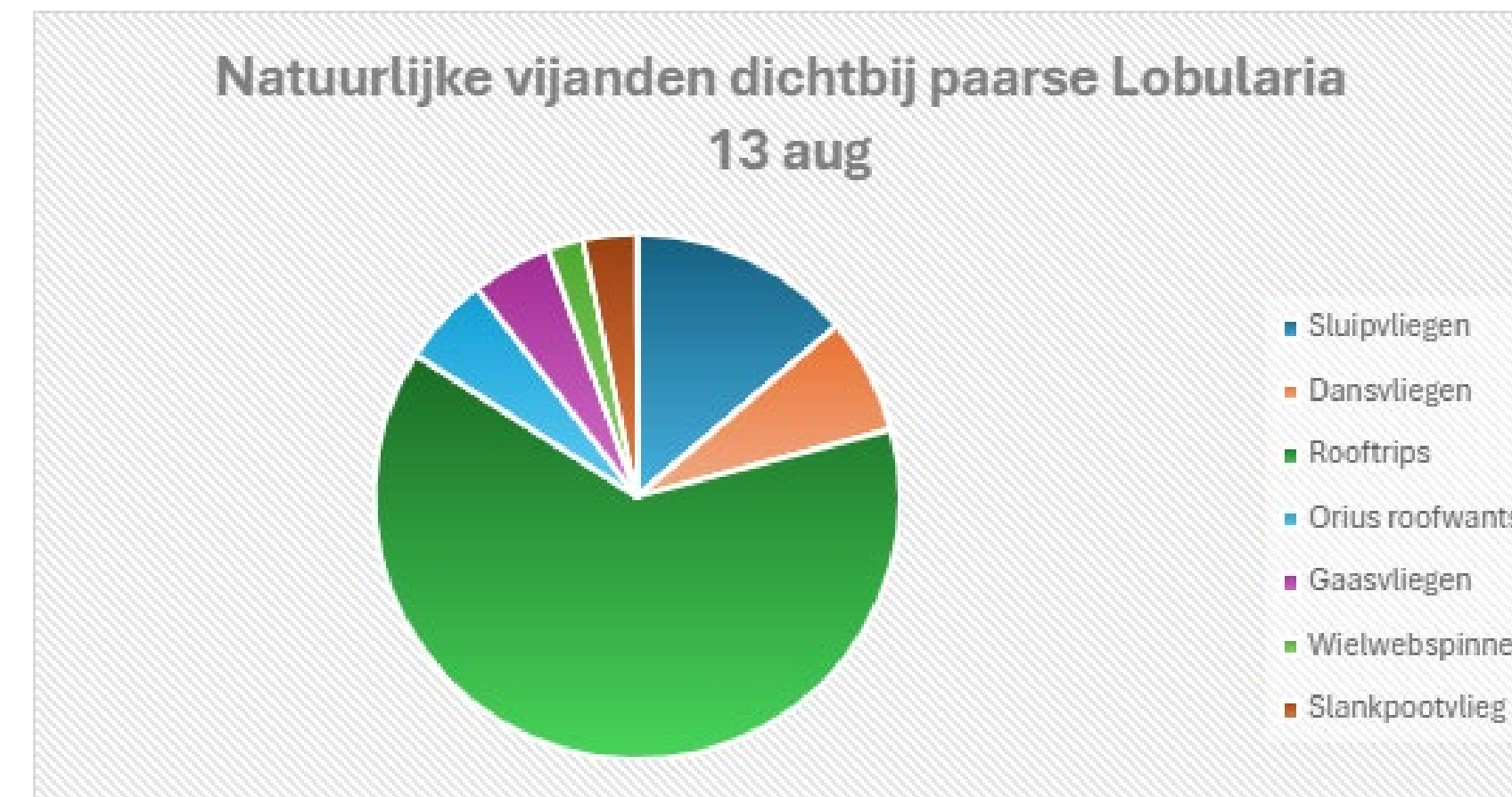
Resultaten schade en tripsmetingen

Kelly Hansink

Minder tripsschade en trips aantallen dichtbij Lobularia, ongeacht kleur

Diversiteit van natuurlijke vijanden

Vervolg:

- Lobularia vanggewas voor trips? Insectendiversiteit in de bankerplanten
- Uitzetten Orius roofwantsen op de ui + Lobularia bij Aeres Farms
- On farm trials bij preitellers
- Gecontroleerde proeven in de kas met o.a. bodem

Biodiversiteitsmonitoring

Vangplaten / bakken

Automatische beeldherkenning - AI

(e)DNA / meta-barcoding

Zou jij zo'n bankerplantensysteem toepassen?

Waarom wel / waarom niet?

Of

- Akkerranden
- Bankerplanten
- Heggen
- Strokenteelt
- Stro
- Minimale bodembewerking

Plantweerbaarheid

Drie geïntegreerde niveaus:

1. Plant zelf (planten die zichzelf verdedigen / robuust zijn tegen stress)

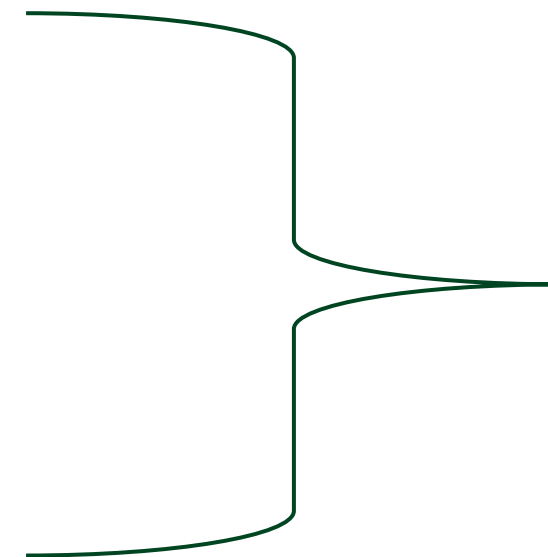
2. Directe omgeving (planten krijgen hulp van andere soorten om zich te verdedigen)

3. Eco-/teeltsysteem (teeltomstandigheden)

Nieuwe minor Weerbare Planten – 4de jaars

Drie modules:

1. Theorielessen
2. Praktijkvoorbeelden / toepassingen
3. Advies-/onderzoeksopdracht

Samenwerking met partners

Heeft u een teeltvraag?
Onze studenten kunnen u
misschien verder helpen!

Nieuw SIA project Weerbaar telen *in de groene vingers*

Dank voor uw aandacht

m.macel@aeres.nl

06-34466111

Aeres

Hogeschool

Voor groene veranderaars

aereshogeschool.nl